

تحلیل و نگارش : مهدی محسنیان راه
استخراج واژه‌ها و تنظیم اولیه : کریم‌ستینه‌ها برای قنبریان
استخراج جملات : شهلا ردلان
زرین‌تنظیر : هوشنگ عبا سرزاده

بررسی زبان روزنامه " نامه مردم " از گمان مرکزی حزب توده ایران

مقدمه

استفاده از زبانی قابل فهم برای همه گروه‌های سواد در وسایل ارتباط جمعی مکتوب، یکی از خصوصیات است که روزنامه‌ها و مجلات را از کتاب مجزا میکند. در این گزارش، زبان روزنامه مردم، از گمان حزب توده ایران از دیدگاه فوق‌مورد بررسی قرار گرفته است. اساس این بررسی مبتنی بر یافتن پاسخ چند سؤال زیر است:

- ۱- آیا زبان این روزنامه قابل فهم همگان است؟ آیا در آن از واژه‌ها و اصطلاحات دشوار سیاسی که غیر قابل فهم همگان می‌باشد زیاد استفاده میشود؟
- ۲- آیا در مطالب این روزنامه جمله‌هایی که از نظر دستور زبان فارسی و آیین نگارش نادرست باشد زیاد دیده میشود؟

لازم به توضیح است که حد "زیاد" در دو سؤال فوق یک حد نسبی و تا حدودی ذهنی است. در این مورد معیاری وجود ندارد که بتوان بر مبنای آن فرضاً گفت که اگر ده درصد واژه‌ها و کلمه‌های بکار برده شده در روزنامه‌های ثقیل و دشوار باشد و یا ده درصد جمله‌های روزنامه‌های نادرست باشد آن روزنامه از زبان نادرستی استفاده می‌کند. بنا بر این بعلمت نبودن این معیار، کوشش شد فقط درصد واژه‌های ثقیل و جمله‌های نادرست محاسبه گردد ولی از داوری قطعی خودداری شود.

مشخصات نمونه

در این بررسی از طریق نمونه‌گیری تصادفی ساده از میان ۱۱۰ شماره روزنامه مردم که از تاریخ ۲۳ اسفند ۱۳۵۷ تا پانزده آذر ۱۳۵۸ منتشر شده بوده شماره بشرح زیر

انتخاب شد :

شماره یک (۵۷/۱۲/۲۳) ، شماره ۱۶ (۵۸/۲/۱۴) ، شماره ۲۱ (۵۸/۳/۱۲) ، شماره ۲۷ (۵۸/۳/۲۶) ، شماره ۴۰ (۵۸/۳/۳۵) ، شماره ۵۲ (۵۸/۵/۲۲) ، شماره ۶۰ (۵۸/۷/۱۶) ، شماره ۷۰ (۵۸/۷/۲۸) ، شماره ۸۰ (۵۸/۸/۹) ، شماره ۹۰ (۵۸/۸/۲۱) ، شماره ۱۰۰ (۵۸/۹/۲) ، شماره ۱۱۰ (۵۸/۹/۱۵) .

روش و نتایج بررسی:

برای انجام این بررسی ، ابتدا تعداد کلمات و جمله‌های روزنامه‌های نمونه به دقت شمارش شد . نتیجه این شمارش نشان داد که درده نسخه روزنامه نمونه مورد بررسی ۵۵۶۴ جمله با ۱۴۴۹۶۵ کلمه چاپ شده است (میانگین تعداد کلمات هر جمله روزنامه مردم عدد ۲۶/۰۵ کلمه است) .

سپس متن کامل روزنامه به دقت مطالعه و کلمات عربی و همچنین کلمات ثقیل و غیرقابل فهم عامه و کلمات نادرست شرح و تفسیر استخراج شد :

شماره اول	صفحه اول	تیتراول	(پلنوم)
" " "	" " "	ستون چهارم	(پلنوم)
" " "	" " "	ستون سوم	(اصولیت)
" " "	" " "	ستون سوم	(علمیت)
" " "	" " "	ستون آخر	(حالیه)
" " "	" " "	ستون دوم	(واگو)
" " "	" " "	ستون اول	(حلقات)
" " "	" " "	ستون اول	(ایام ولیاتی)
" " "	" " "	ستون اول	(سرایسا)
" " "	" " "	ستون اول	(ولایه)
" " "	" " "	ستون اول	پنج کلمه عربی
" " "	" " "	ستون اول	شش کلمه عربی
" " "	" " "	ستون آخر	(حدت و فعالیت)
" " "	" " "	ستون پنجم	دو کلمه عربی

شماره شصت	صفحه چهار	ستون پنجم	شش کلمه عربی
شماره هفتاد	صفحه دوم	ستون آخر	(باخته معاندین، - تدنی، آسوساژل)

توضیح: شماره‌هایی که در بالا به آن اشاره نشده، شماره روزنامه‌هایی است که فاقد کلمات عربی و همچنین کلمات ثقیل و غیرقابل فهم عامه و کلمات نادرست بوده است. به این ترتیب در مجموع نمونه مورد بررسی ۳۳ کلمه عربی و همچنین کلمات ثقیل و غیرقابل فهم عامه و کلمات نادرست بوده است. با توجه به تعداد کل کلمات موجود در ده شماره نمونه میتوان گفت ۵/۰۲۲ درصد از کلمات ده شماره مورد بررسی را کلماتی از این قبیل تشکیل میداده است که نسبت بسیار بسیار کوچکی است.

علاوه بر بررسی واژه‌های غیرقابل فهم عامه، جمله‌هایی که دارای غلط‌های نگارشی است نیز در میان مجموع جمله‌های روزنامه جستجو شد. از سی و یک جمله نادرست یا غیر مصطلح نمونه‌هایی به شرح زیر آورده شد:

شماره اول	صفحه اول	ستون اول	روپایه پای بوده‌های میلیوتی از
-----------	----------	----------	--------------------------------

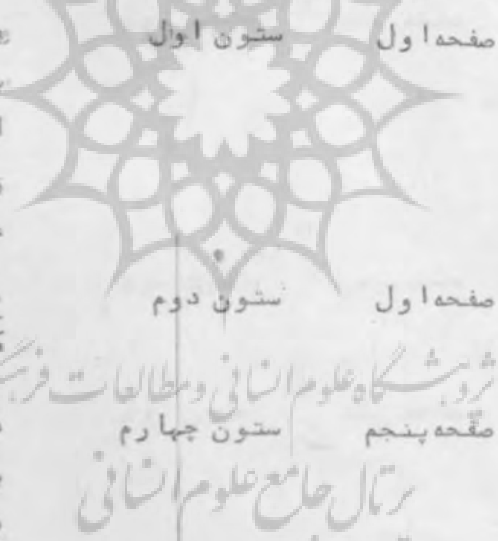
بندرسته ایران که زنجیره‌های
استبداد و استعمار را گسسته‌اند،
زنجیرها را بشکند تا آشکارا پس
عرصه جوشان تیردیا می‌نهد.

شماره اول	صفحه اول	ستون دوم	موافق اطلاعات منتشره در روزنامه ملی کشور، دولت
-----------	----------	----------	---

شماره اول	صفحه پنجم	ستون چهارم	دوران بین پلنوم پانزدهم و این پلنوم کمیته مرکزی یکی از طوفانی‌ترین دوران‌های تاریخ دوران معاصر میهن ما بود
-----------	-----------	------------	---

شماره اول	صفحه هشتم	ستون چهارم	حزب توده ایران نخستین و تنها حزب سرتاسر کشوری ایران است
-----------	-----------	------------	--

شماره اول	صفحه اول	ستون چهارم	انقلاب ایران بی‌روز نخواهد شد اگر این حقیقت با تمام وسعت و عمق خویش بر ملا نشده و هم‌ریشه‌های نفوذ انحمارات امپریالیستی
-----------	----------	------------	--

نفت از میهن ما کنده نشود.

شماره یازده صفحه دوم ستون اول مذهبی دو آتشه‌ای که از خود پیامبر اسلام هم اسلام دلسوزتر است.

شماره بیست و یک صفحه اول ستون اول پایه‌های اقتصاد شکوفان و مستقل را با پدر همین دوران گذار استوار کرد.

شماره بیست و یک صفحه ششم ستون سوم و درایر راه از هیچ دشواری تن نزده و هرگز سنگر خود را ترک نگفته است.

شماره بیست و یک صفحه ششم ستون اول ما باید تمام حلقات زنجیر تبعیت از امپریالیسم را:

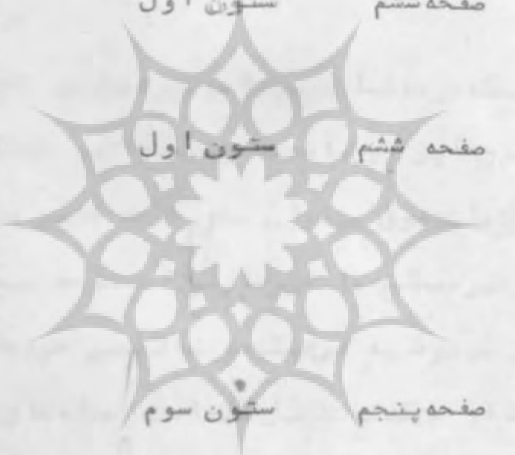
شماره بیست و یک صفحه ششم ستون اول تا تازه بتوانیم گام نخست را در نوسازی ارتش، برای ایجاد ارتش ملی و دموکراتیک به پیش برویم.

شماره بیست و هفت صفحه پنجم ستون سوم نتوانستند از شکفتن بازار آزادی خلق ما جلوگیری کنند.

شماره بیست و هفت صفحه یک ستون اول ... سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در عرصه بین‌المللی و مسائل مربوط به مسائل مربوط به سیاست جهانی ...

شماره پنجاه و دو صفحه سوم ستون پنجم ایران بحد کافی اشک و خون ریخته که در خورد فضای آزاد برای تنفس باشد.

شماره پنجاه و دو صفحه سوم ستون اول بلکه باید اسلویهای خاص منطبق بر سرزمین و فضای کشور خود را برای این حل بیابیم.

روشنگر علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال حل مع علوم انسانی

شماره هفتاد صفحه سوم ستون سوم
 کا ملا بدیهی بود که انتظار عمومی
 این باشد که ساله زمین و مالکیت
 ارضی چگونه در رسمینا راجل خواهد شد.

شماره هفتاد صفحه سوم ستون سوم
 وزارت کشاورزی تا کنون حامی و
 مدافع این مالکین است.

شماره هفتاد صفحه سوم ستون دوم
 آو بدون هیچگونه ملاحظه ای فرمان
 میدهد که بدون هیچ ملاحظه ای
 جنایات آمریکا را بپوشاند.

شماره نود صفحه سوم ستون آخر
 گوشت خوردن هم خیلی چیز خوبی
 هم نیست.

با توجه به اینکه در ده شماره روزنامه مورد بررسی ۵۵۶۴ جمله بچاپ رسید میتوان گفت
 که ۵۶٪ درصد جمله های این روزنامه نادرست یا غیر مصطلح می باشد.

بر مبنای اطلاعات فوق میتوان بطور خلاصه چنین نتیجه گرفت که روزنامه مردم باندردت
 از واژه های نادرست و غیر مصطلح یا غیر فارسی استفاده میکند و حتی در بسیاری از موارد
 از بکار بردن واژه های مربوط به فرهنگ سوسیالیستی خودداری مینماید. جمله های ایسین
 روزنامه بطور متوسط از ۲۶ کلمه تشکیل شده است. جمله های نادرست و غیر مصطلح در میان
 مطالب این روزنامه دیده می شود و نسبت آن به کل جمله های ده شماره مورد بررسی
 ۵۶٪ درصد است.

پروژه گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی